

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ НАУК**

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політичний аналіз і прогноз

спеціальність	052 «Політологія»
освітня програма	«Політологія»
інститут, факультет	Інститут управління та права, Юридичний факультет
мова навчання	українська

Запоріжжя – 2019 рік

програма «Політичний аналіз і прогноз» для студентів за напрямом підготовки 052 «Політологія» 15 с.

Розробник: к.п.н., доцент кафедри загальноправових та політичних наук Сергієнко Т.І.

програма затверджена на засіданні кафедри загальноправових та політичних наук

Протокол від «28» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри загальноправових та політичних наук _____ (Арабаджисв Д.Ю.)

«28» серпня 2019 року

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету за напрямом підготовки 052 «Політологія»

Протокол від « ____ » _____ 2019 року № ____

« ____ » _____ 2019 року Голова _____ (Філей Ю.В.)

© _____, 2019 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Нормативна	
	Напрямок підготовки 052 «Політологія»		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): _____	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		3-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено навчальним планом		Семестр	
Загальна кількість годин - 150			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 7		Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції
	30 год.		год.
	Практичні, семінарські		
	30 год.		год.
	Інші		
	год.		год.
	Самостійна робота		
90 год.	год.		
Індивідуальні завдання:			
год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 35% до 65%

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення студентами сутності прикладного аналізу політичних явищ, процесів та ситуацій, оволодіння навиками практичного аналізу та прогнозування політики за допомогою широкого арсеналу дослідницького на аналітичного інструментарію.

Завдання: розширення уявлень про концептуальні засади наукового пізнання; формування розуміння системних властивостей політичних процесів, можливостей та меж їх системного трактування; аналіз наявного досвіду використання моделей у наукових та політико-практичних дослідженнях; утвердження переконання про моделювання як найбільш перспективний метод дослідження політичних процесів; засвоєння теоретико-понятійної основи моделювання політичних процесів на засадах класичних теоретичних моделей політичної системи; вивчення характерних та сутнісних рис моделювання, типології моделей і методів моделювання політичних процесів, методів імітаційного моделювання відносно політичних процесів; сутнісних ознак та особливостей застосування конкретних моделей; засвоєння методики використання комп'ютерно-забезпеченого просторового та дискретно-крокового моделювання, методів імітаційного моделювання та системної динаміки у дослідженні динаміки політичних процесів; формування значення розуміння нейромережевої моделі політичного процесу України для визначення сутнісних властивостей і перспективних напрямів дослідження політичного процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК06. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, з експертами з інших галузей знань.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

ЗК08. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК01. Розуміння загальних принципів політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи основні віхи розвитку уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

СК02. Базові знання сучасної нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології.

СК03. Вільне володіння базовим категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.

СК04. Розуміння ключових принципів функціонування влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн і регіонів.

СК05. Застосування ключових політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей.

СК06. Розуміння базових особливостей реалізації влади у різних політичних системах та контексту їх функціонування і взаємодії.

СК07. Здатність використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

СК08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу.

СК09. Здатність фахово викладати політологічні дисципліни на відповідному рівні даної освітньої кваліфікації.

СК10. Спроможність фахово виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультативні функції на національному та міжнародному ринку праці.

Очікувані програмні результати навчання:

Знати:

- Що таке політичний аналіз і яке його місце у структурі політичної науки.
- Типи, рівні, алгоритм політичного аналізу та його етапи.
- Принципи та процедури первинної обробки інформації.
- Особливості вибору методів політичного аналізу від об'єкта аналізу.
- Основні методи і методики, що застосовуються у політичному аналізі.
- Сутність і принципи політичного прогнозування
- Види політичних прогнозів і їх особливості
- Специфіку прогнозування процесів і явищ у різних сферах політики.

Вміти:

- здійснювати первинну обробку інформації, формувати емпіричну базу для політичного аналізу
- здійснювати прикладний політичний аналіз відповідно до чітких алгоритмів і процедур
- застосовувати різні методи і методики для аналізу політики
- формулювати висновки та рекомендації за результатами аналізу політичних проблем
- прогнозувати політичні явища і процеси

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Предмет політичного аналізу

Тема 1. ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ТЕРМІНА «ПОЛІТИЧНИЙ АНАЛІЗ»

- 1.1. Перший підхід до розуміння політичного аналізу
- 1.2. Другий підхід до розуміння політичного аналізу
- 1.3. Третій підхід до розуміння політичного аналізу

Тема 2. РОЗМЕЖУВАННЯ ПРИКЛАДНИХ І ТЕОРЕТИЧНИХ ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

- 2.1. Різниця за метою і об'єктом
- 2.2. Прикладні дослідження
- 2.3. Теоретичні дослідження
- 2.4. Зіткнення прикладних і теоретичних політичних досліджень.

Тема 3. АНАЛІТИЧНІ ПРОЦЕДУРИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В ТЕОРЕТИЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

- 3.1. Правомірність поділу політичного аналізу
- 3.2. Три групи методів, які використовуються в політології
- 3.3. Методологічна унікальність прикладного політичного аналізу

Тема 4. ВИЗНАЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО АНАЛІЗУ

- 4.1. Сутність і особливості політичного аналізу
- 4.2. Місце і роль політичного аналізу в дослідженні політики
- 4.3. Структура політичного аналізу
- 4.4. Процес політичного аналізу

Змістовний модуль 2. Основні етапи політичного аналізу і його суб'єкти

Тема 5. АНАЛІЗ ПОЛІТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ

- 5.1. Поняття ситуаційного аналізу
- 5.2. Протоформи ситуаційного аналізу
- 5.3. Вертикальний тип загального аналізу політичної ситуації
- 5.4. Горизонтальний тип загального аналізу політичної ситуації
- 5.5. Частковий аналіз політичної ситуації
- 5.6. Проблемний і діагностичний ситуаційний аналіз

Тема 6. ПОЛІТИЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ

- 6.1. Основи наукового прогнозування
- 6.2. Методи прогнозування.
- 6.3. Класифікація прогнозів
- 6.4. Методи отримання інформації
- 6.5. Вибір методу прогнозування

Тема 7. ПОЛІТИЧНІ РІШЕННЯ: СУТНІСТЬ, ТЕХНОЛОГІЇ ПРИЙНЯТТЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ

- 7.1. Сутність і природа політичних рішень
- 7.2. Види політичних рішень
- 7.3. Прийняття політичних рішень: основні фази циклу
- 7.4. Технології прийняття політичних рішень
- 7.5. Якості політичного рішення

Тема 8. СУБ'ЄКТИ ПОЛІТИЧНОГО АНАЛІЗУ

- 8.1. Політичні експерти
- 8.2. Парадокс політичної експертизи та еволюція експертного знання

- 8.3. Причини розквіту політичної експертизи
- 8.4. Розмежування експертів і політиків
- 8.5. Класифікація суб'єктів політичного аналізу

Змістовний модуль 3. Методи політичного аналізу

Тема 9. ПРОБЛЕМИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВИКОРИСТАННЯМ В ПОЛІТИЧНОМУ АНАЛІЗІ РАЦІОНАЛЬНИХ ТЕХНІК

- 9.1. Особливості західного розуміння специфіки політичного аналізу
- 9.2. Обмеженість застосування формальних методів в політичному аналізі
- 9.3. Експертні системи і політичний аналіз

Тема 10. ПОЛІТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ

- 10.1. Поняття моделі
- 10.2. Види моделей
- 10.3. Модель перевірки фальсифікації виборів

Тема 11. МАТРИЧНИЙ МЕТОД І ТЕОРІЯ ІГОР

- 11.1. Односуб'єктні платіжні матриці
- 11.2. Многосуб'єктні платіжні матриці

Тема 12. ГРУПОВІ ОЧНІ МЕТОДИ ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК

- 12.1. Види групових експертних оцінок
- 12.2. Наради - низькоефективних способ організації роботи експертів
- 12.3. Метод брейнстомінга і помилкове уявлення про нього
- 12.4. Основні етапи брейнстомінга
- 12.5. Феномен групового мислення
- 12.6. Роль ведучого в брейнстомінге. Перший етап мозкового штурму
- 12.7. Другий етап брейнстомінга.
- 12.8. Метод синектики
- 12.9. Види використовуваних суджень за аналогією

Тема 13. ГРУПОВІ ЗАОЧНІ МЕТОДИ ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК

- 13.1. Метод Дельфі
- 13.2. Метод ПАТЕРН
- 13.3. Побудова дерева цілей
- 13.4. Вибір найкращої стратегії

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1. Теоретико-концептуальні виміри політичного аналізу і прогнозу													
Змістовий модуль 1. Предмет політичного аналізу													
Тема 1. Підходи до розуміння терміна «політичний аналіз»	11	2	2			7							
Тема 2. Розмежування прикладних і теоретичних політичних досліджень	11	2	2			7							
Тема 3. Аналітичні процедури, що використовуються в теоретичних і прикладних політичних дослідженнях	11	2	2			7							
Тема 4. Визначення політичного аналізу	17	4	4			9							
Разом за змістовим модулем 1	50	10	10			30							
Змістовий модуль 2. Основні етапи політичного аналізу і його суб'єкти													
Тема 5. Аналіз політичної ситуації	11	2	2			7							
Тема 6. Політичне прогнозування	11	2	2			7							
Тема 7. Політичні рішення: сутність, технології прийняття і впровадження	11	2	2			7							
Тема 8. Суб'єкти політичного аналізу	17	4	4			9							
Разом за змістовим модулем 2	50	10	10			30							
Змістовий модуль 3. Методи політичного аналізу													
Тема 9. Проблеми, пов'язані з використанням в політичному аналізі раціональних технік	10	2	2			6							
Тема 10. Політичне моделювання	10	2	2			6							
Тема 11. Матричний метод і теорія ігор	10	2	2			6							
Тема 12. Групові очні методи експертних оцінок	10	2	2			6							
Тема 13. Групові заочні методи експертних оцінок	10	2	2			6							
Разом за змістовим модулем 3	50	10	10			30							
Усього годин	150	30	30			90							

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підходи до розуміння терміна «політичний аналіз»	2
2	Розмежування прикладних і теоретичних політичних досліджень	2
3	Аналітичні процедури, що використовуються в теоретичних і прикладних політичних дослідженнях	2
4	Визначення політичного аналізу	4
5	Аналіз політичної ситуації	2
6	Політичне прогнозування	2
7	Політичні рішення: сутність, технології прийняття і впровадження	2
8	Суб'єкти політичного аналізу	4
9	Проблеми, пов'язані з використанням в політичному аналізі раціональних технік	2
10	Політичне моделювання	2
11	Матричний метод і теорія ігор	2
12	Групові очні методи експертних оцінок	2
13	Групові заочні методи експертних оцінок	2
	Разом	30

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Предмет, завдання та категоріальний апарат курсу	7
2	Політичний процес як динамічна підсистема політичної системи.	7
3	Поняття і терміни моделювання політичних процесів	7
4	Аналіз і прогнозування політичних процесів на основі розв'язання задач моделювання.	9
5	Основні етапи і елементи процесу системного планування	7
6	Політичні системи: основні елементи і принципи зв'язку між ними.	7
7	Сценарний підхід та прогнозування розвитку політичних ситуацій.	7
8	Застосування методу аналізу динаміки систем у сфері досліджень політичних процесів та інститутів.	9
9	Основні елементи моделі розвитку політичної ситуації в регіонах.	6
10	Основні сценарії розвитку ситуації в геополітичному комплексі	6
11	Етнополітичні конфлікти : причини, фактори та моделі розвитку	6
12	Статистичні засоби і процедури аналізу даних досліджень політики.	6
13	Кластерний аналіз політичних установок	6
	Разом	90

9. Індивідуальні завдання

-

10. Очікувані результати навчання з дисципліни

РН01. Застосовувати критичне мислення, раціональну аргументацію, аналіз та синтез.

РН02. Розуміти предметну область та базову специфіку професійної діяльності.

РН04. Застосовувати здобуті знання у професійній діяльності.

РН05. Проводити професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел.

РН06. Спілкуватися та презентувати свої ідеї широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

РН07. Працювати у професійних колективах, державних і недержавних організаціях.

РН08. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у встановлені роботодавцем терміни.

РН09. Знати як використовувати свої права і обов'язки як члена суспільства та поділяти цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН10. Опанувати моральними, культурними, науковими цінностями і досягненнями суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області та використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

PH11. Знати на відповідному рівні загальні принципи природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи основні віхи розвитку уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

PH12. Знати основи нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології.

PH13. Вільно володіти базовим професійним категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.

PH14. Розуміти ключові принципи функціонування влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

PH15. Застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей.

PH16. Розуміти базові особливості реалізації влади у різних політичних системах та контекст їх функціонування і взаємодії.

PH17. Використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

PH18. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу.

PH19. Фахово викладати політологічні дисципліни на відповідному рівні даної освітньої кваліфікації.

PH20. Фахово виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультаційні функції на національному та міжнародному ринку праці.

11. Засоби оцінювання

В процесі навчання використовуються такі форми як лекції, семінари, семінари-кругли столи. В навчальному процесі багато уваги надається самостійній та індивідуальній роботі студента.

12. Критерії оцінювання

Для студентів денної форми навчання: поточний контроль здійснюється шляхом опитування на семінарських заняттях. Формами поточного контролю є також співбесіди, підготовка рефератів (1), індивідуальна робота зі студентами.

Використовуються такі форми контролю за навчанням: попередній, біжучий, повторний, тематичний, періодичний, підсумковий. Програмою передбачено проведення двох модульних та двох аудиторних контрольних робіт.

Передбачається розробка студентами контурних карт у якості підготовки до семінарів. Підсумковий контроль здійснюється по результатам накопичення балів.

Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший, другий та третій змістовні модулі.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування														Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 3							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	идз		
7	7	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	20	100	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

14. Рекомендована література

Базова

1. Боришполец К. П. Методы политических исследований: учеб. пособ. для студ. вузов / К. П. Боришполец. – Москва: Аспект Пресс, 2005. – 221 с.
2. Василенко И. А. Сравнительная политология: учеб. пособие / И. А. Василенко. – Москва Юрайт; Высшее образование, 2009. – 376 с.
3. Мангейм Дж. М., Политология. Методы исследования / Дж. М. Мангейм, Р. К. Рич. – Москва: Изд-во Весь Мир, 1997. – 544 с.
4. Матвієнків С. М. Методологія наукових досліджень : навч.-метод. посіб. – Рек. МОН. / С. М. Матвієнків. – Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. у-нт ім. В. Стефаника, 2010. – 84 с.
5. Ожиганов Э. Н. Моделирование и анализ политических процессов: Учеб. пособ. / Э. Н. Ожиганов. – Москва: РУДН, 2009. – 189 с.
6. Политическая наука в Украине: становление и перспективы / Под ред. О. А. Габриеляна, А. Д. Шоркина. – Симферополь, 2002. – 344 с.
7. Політична наука: Методи досліджень: підручник. – Рек. МОН. / За ред. О. А. Габрієляна. – Київ : ВЦ «Академія», 2012. - 320 с. – Серія «Альма-матер».
8. Прикладна політологія : навч. посіб. – Рек. МОН. / За ред. В. П. Горбатенка. – Київ : ВЦ «Академія», 2008. – 472 с. – Альма-матер.
9. Ровдо В. В. Сравнительная политология: в 3 ч.: учеб. пособие. – Ч. 1 : Теория сравнительной политологии / В. В. Ровдо. – Москва ; Вильнюс : ООО «Вариант»; ЕГУ, 2007. – 294 с.
10. Ровдо В. В. Сравнительная политология: в 3 ч.: учеб. пособие. – Ч. 2: Политические системы отдельных государств / В. В. Ровдо. – Москва; Вильнюс: ООО «Вариант»; ЕГУ, 2007. – 372 с.
11. Рудич Ф. М. Порівняльна політологія: навч. посіб. / Ф. М. Рудич. – Київ: МАУП, 2006. – 148 с.
12. Сергеева З. Х. Исследование социально-экономических и политических процессов [учеб.-метод. пособ.] / З. Х. Сергеева. – Казань, 2006. – 165 с.
13. Советов Б. Я., Яковлев С. А. Моделирование систем. Учеб. для вузов. – 3-е изд., перераб. и доп. / Б. Я. Советов, С. А. Яковлев. – Москва: Высш. шк., 2001. – 343 с.
14. Технологія наукових досліджень (схеми та приклади): навч. посіб. / Укл. М. С. Дороніна. – Київ: ІНЖЕК, 2006.
15. Філософія та методологія науки: підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко. – Київ: ВПЦ «Київський університет», 2008. – 223 с.

Допоміжна

1. Агеев А. И. Особенности применения методологии стратегической матрицы при прогнозировании развития государств на примере России и Китая / А. И. Агеев., Б. В. Куроедов. – 2-е изд. – Москва: Ин-т экон. стратегий, 2008. – 295 с.
2. Алмонд Г. Политическая наука: история дисциплины / Г. Алмонд // Полис. Политические исследования. – Москва: Наука, 1997. – № 6. – С. 174-184.
3. Аналітика, експертиза, прогнозування: Монографія / Макаренко Є. А., Рижков М. М., Ожеван М. А. та ін. – Київ: Наша культура і наука, 2003. – 614 с.

4. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика / В. М. Бебик / [Відп. ред. І. В. Хронюк]; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – 2-е вид., стер. – Київ, 2001. – 383 с.
5. Булгаков В. А. Мережний підхід як методологія дослідження політичних систем / В. А. Булгаков // Політологічний вісник. – Київ, 2011. – № 56. – С. 234-243.
6. Бойко-Бойчук Л. Метод матриць: застосування у політичних дослідженнях / Л. Бойко-Бойчук // Політичний менеджмент: Укр. науковий ж-л. – Укр. центр політичного менеджменту. – 2008. – № 1. – С. 165-176.
7. Валевський О. Л. Теорія і практика політичного аналізу / О. Л. Валевський, В. А. Ребкало. – Київ: Міленіум, 2003. – 227 с.
8. Вебер М. Об'єктивність соціально-наукового и соціально-політичного познання / Вебер М. Избранные произведения / Пер. с нем. / Сост., общ. ред. и послесл. Ю. Н. Давыдова; Предисл. П. П. Гайденко. – Москв : Прогресс, 1990. – С. 345-415. (Социолог. мысль Запада).
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови./ Укл. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ : Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. – 1736 с.
10. Горбатенко В. Метод «Делфі» та специфіка його застосування у прогнозних розробках: [методологія політологічних досліджень] / В. Горбатенко, І. Петренко // Політичний менеджмент : Укр. науковий ж-л. – Укр. центр політичного менеджменту. – 2008. – № 6. – С. 174-182.
11. Горбатенко В. П. Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика / В. П. Горбатенко. – Київ : Генеза, 2006. – 395 с.
12. Дегтярев А. А. Методы политологических исследований / А. А. Дегтярев // Вестник МГУ. Сер.12. – 1996. – № 6. – С. 56.
13. Дегтярев А. А. Политический анализ как прикладная дисциплина: предметное поле и направления развития / А. А. Дегтярев // Полис. Политические исследования. – Москва: Наука, 2004. – № 1. – С. 154.
14. Дерев'янку С. М. Конституційна модель референдуму в Україні: політико-правові мотиви доцільності оновлення / С. М. Дерев'янку // Сучасна українська політика. – Київ : Вид-во «Центр соціальних комунікацій», 2012. – Вип. 26. – С. 7-17.
15. Дерев'янку С. Наукове прогнозування політичних процесів / С. Дерев'янку // Державна політика в гуманітарній сфері: Матеріали круглого столу. – Івано-Франківськ: вид-во «Плай», 2001. – С. 26-31.
16. Дерев'янку С. М. Політико-правові засади референдумів в Україні: монографія / Сергій Миронович Дерев'янку; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ: Вид-во «Місто НВ», 2011. – 847 с.
17. Дерев'янку С. М. Термін «референдум» у новітній українській теорії права та політології : особливості дефініції й доцільність її уніфікації / С. М. Дерев'янку // Політологічний вісник : Зб. наук. праць. – Київ: «ІНТАС», 2012. – Вип. 59. – С. 216-226.
18. Зеленько Г. І. Методологія порівняльних досліджень / Г. І. Зеленько // Нвуковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2010. – Вип. 3. – С. 184-189.

19. Енциклопедія політичної думки / За ред. Д. Міллера; пер. з англ. Н. Лисюк. – Київ: Дух і літера, 2000. – 472 с.
20. Истон Д. Новая революция в политической науке / Д. Истон // Социально-политический журнал. – 1993. – № 8. – С. 115-128.
21. Казанцев А. А. Политическая наука : проблема методологической рефлексии. Обзор круглого стола / А. А. Казанцев // Полис. Политические исследования. – Москва: Наука, 2001. – № 6. – С. 51-63.
22. Кальниш Ю. Г. Політична аналітика в державному управлінні: теоретико-методологічні засади : Монографія / Ю. Г. Кальниш. – Київ : Вид-во НАДУ, 2006. – 272 с.
23. Коваленко А. Політичний аналіз і прогнозування / А. Кваленко. – Київ: Науковий світ, 2002. – 201 с.
24. Короткий оксфордський політичний словник / Пер. з англ.; за ред. І. Макліна, А. Макмілана. – Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005. – 789 с.
25. Леванский В. А. Моделирование в социально-правовых исследованиях / В. А. Леванский. – Москва., 1986. – 96 с.
26. Лотов А. В. Введение в экономико-математическое моделирование / А. В. Лотов.– Москва: Наука, 1984. – 392 с.
27. Мала енциклопедія етнодержавознавства / Ред. кол. Ю. І. Римаренко, В. П. Андрющенко, В. Д. Бабкін та ін. – Київ : Вид-во «ГЕНЕЗА»; «ДОВІРА», 1996. – 942 с.
28. Малинова О. Ю. Идеи как независимые переменные в политических исследованиях : в поисках адекватной методологии / О. Ю. Малинова // Полис. Политические исследования. – Москва: Наука, 2010. – № 3. – С. 90-99.
29. Методологические подходы политологического исследования и метатеоретические основы политической теории. Комментированное введение / Сост. Н. Конеген, К. Шуберт. – Москва: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2004. – XVIII, 220 с. – (Университетская библиотека).
30. Методологія аналізу соціально-політичних проблем сучасного українського суспільства : Підсумк. матеріали круглого столу (17 червня 2004 р.) / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. Каф. філософії, соціології держ. упр.; [Відп. ред. А. Решетніченко]. – Дніпропетровськ, 2004. – 99 с.
31. Моделирование в социально-политической сфере: Межвуз. науч.-практ. семинар, 27 апр. 2004 г. / Рос. акад. гос. службы при Президенте РФ, Нац. ин-т бизнеса; / Сост.: Шабров О. Ф. – Москва, 2004. – 235 с.
32. Неліпа Д. В. Системний аналіз в політології: теорія, методологія, практика / Д. В. Неліпа; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К.: Центр учб. л-ри, 2011. – 311 с.
33. Никитина А. Г. О том, «как возможна» наука политология (Становление и основные методологические проблемы) / А. Г. Никитина // Полис. Политические исследования. – Москва: Наука, 1998. – № 3. – С. 147-156.
34. Новые направления политической науки: сборник гендерная политология. Институциональная политология. Редкол.: С. В. Патрушев и др. –

Москва: РАПН; РОССПЭН, 2007. – 344 с. – Современная российская политическая наука.

35. Ожиганов Э. Н. Стратегический анализ политики. Теоретические основания и методы / Э. Н. Ожиганов. – Млсква : Аспект-Пресс, 2006. – 272 с.

36. Павко А. І. Політичні партії та організації в Україні наприкінці ХІХ – на початку ХХ століть: методологія, історіографія проблеми, перспективні напрямки наукових досліджень / А. І. Павко. – Київ : Т-во «Знання України», 2001. – 112 с.

37. Петкова О. Методичні аспекти дослідження іміджу країни / О. Петкова // Політичний менеджмент : Укр. науковий ж-л. – Укр. центр політичного менеджменту. – 2008. – № 5. – С. 168-174.

38. Полевой Н. А. Прогнозирование смены парадигм исторического познания : поиск метода : монография / Н. А. Полевой. – Одесса : Фенікс, 2010. – 168 с.

39. Політична енциклопедія. Редкол. : Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – Київ : Парламентське видавництво, 2011. – 808 с.

40. Політична наука. Словник : категорії, поняття і терміни / Кухта Б., Романюк А., Старецька Л. та ін. – Львів : Кальварія, 2003. – 500 с.

41. Політологічний енциклопедичний словник : навч. посіб. для студентів ВНЗів / НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, Укр. Асоціація політологів. [Упоряд. В. П. Горбатенко, А. Г. Саприкін; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна]. – Київ : Генеза, 1997. – 400 с.

42. Політологічний енциклопедичний словник // НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, Укр. Асоціація політологів. [Упоряд. В. П. Горбатенко; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка]. – 2-е вид., доп. і перероб. – Київ: Генеза, 2004. – 736 с.

43. Політологія : довідник / Обушний М. І., Коваленко А. А, Ткач О. І. – Київ: Довіра, 2004. – 599 с.

44. Політологія: історія та методологія / Ред. Кирилюк Ф. М. – Ки-в : Здоров'я, 2000. – 632 с.

45. Польовий М. А. Застосування баз даних у вивченні політичних процесів / М. А. Польовий // Сучасна українська політика : зб. наук. пр. – 2011.– Вип. 24. – С. 78-87.

46. Польовий М. А. Політичне картографування як метод моделювання політичних процесів / М. А. Польовий // Вісник національного технічного університету «Київський політехнічний інститут». Серія «Політика. Соціологія. Право». – 2011. – Вип. II (10). – С. 27-31.

47. Польовий М. А. Політичні процеси: теорія та практика моделювання: монографія / М. А. Польовий. – Одеса : Фенікс, 2011. – 288 с.

48. Польовий М. А. Сутність імітаційного моделювання політичних процесів / М. А. Польовий // Перспективи: науковий журнал. – 2011. – № 2 (48). – С. 142-146.

49. Порівняльне правознавство. Порівняльна політологія: систематичний бібліографічний покажчик За ред. О.В. Кресіна, І.О. Кресіної. – Київ: Ін-т держави і права, 2002. - 312 с.

50. Рубанов В. Політичний аналіз і аналіз політики : загальне й особливе : [проблеми методології] / В. Рубанов // Політичний менеджмент : Укр. науковий ж-л. – Укр. центр політичного менеджменту. – 2009. – № 6. – С. 36-47.
51. Рубанов, В. В. Теорія та методологія політичної аналітики : монографія / В. В. Рубанов; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. – 234 с.
52. Скрипнюк О. В. Методологічні проблеми взаємозв'язку права і політики / О. В. Скрипнюк, В. М. Селіванов // Право України. – Київ, 2007. – № 12. – С. 14-21.
53. Стоун Д. Парадокс політики: Мистецтво вироблення політичних рішень / Пер. з англ. О. Буценко. – 2-е вид., переробл. і доп. / Д. Стоун. – Київ : ВД «Альтернативи», 2001. – 304 с.
54. Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування. Збірник матеріалів / За ред. М. М. Розумного. – Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2006. – 34 с.
55. Тертичка В. В. Державна політика: Аналіз та здійснення в Україні / В. В. Тертичка. – Київ : Вид-во «Основа», 2002. – 750 с.
56. Тетерин А. Е. Применение качественных методов в политологическом исследовании (на примере критического дискурса-анализа Н. Фэркло) / А. Е. Тетерин // Полис. Политические исследования. – Москва : Наука. 2011. – № 5. – С. 145-150.
57. Ткачук В. Моделювання як метод аналізу політичних процесів / В. Ткачук // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2000. – Вип. 2. – С. 10-15.
58. Ткачук В. Методологічні проблеми аналізу політичної трансформації України / В. Ткачук // Вісник Львівського університету. Серія філософські науки. – 2001 – Вип. 3. – С. 324-329.
59. Ткачук В. Моделювання в системі методів аналізу політичних процесів / В. Ткачук // Людина і політика. – 2004. – Вип.2. – С. 58-62.
60. Ткачук В. Особливості дослідження та моделювання політичних процесів в Україні / В. Ткачук // Людина і політика. – 2004. – Вип.4. – С. 34-40.
61. Філософський енциклопедичний словник / Голова ред. колегії В. І. Шинкарук. – Київ: Абрис, 2002. – 742 с.
62. Шалак В. И. Современный контент-анализ, Приложения в области: политологии, психологии, социологии, культурологии, экономики, рекламы / В. И. Шалак ; РАН. – Москва: Омега-А, 2004. – 272 с.
1. Юськів Б. Особливості експертного оцінювання в політичному аналізі (на основі використання номінальних шкал) // Вісник Львівського університету: зб. наук. праць. – ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – Вип. 1. – С. 345-351. – Серія: філософсько-політологічні студії.

15. Інформаційні ресурси

1. Дерев'янюк С. М. Поняття «місцевий референдум» у законодавчих актах України : політико-правовий зміст дефініції / С. М. Дерев'янюк // Актуальні проблеми політики : Зб. наук. праць. / гол. ред. С. В. Ківалов; відп. за вип. Л. І. Кормич. – Одеса : Нац. ун-т «Одеська юрид. Академія»; Південноукр. центр

гендерних проблем, 2012. – Вип. 46. – С. 348-358. – Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/1354/Derevanko.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

2. Дерев'янку С. М. Термін «референдум» у новітньому українському політичному дискурсі / С. М. Дерев'янку // Політичний менеджмент: Укр. науковий ж-л. – Укр. центр політичного менеджменту. – 2012. – Вип. 1-2 (52-53). – С. 34-42. – Режим доступу: http://www.ipiend.gov.ua/img/pm/file/PM_52_53_62.pdf.
3. Дерев'янку С. М. Моделі конституційного референдуму за конституціями України та держав Європейського Союзу: порівняльно-типологічна характеристика / С. М. Дерев'янку // Часопис Київського університету права. – 2008. – № 3. – С. 106-110; – Режим доступу: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2008_3/2008_3.pdf.